

NIEPEŁNOSPRAWNI W PROGRAMIE ERASMUS

Komisja Europejska jest w trakcie opracowywania projektu wymiany studentów, by Lifelong Learning Program w całości był dostępny dla studentów i doktorantów z niepełnosprawnością. Jego głównym założeniem jest umożliwienie wyjazdów osobom poruszającym się na wózkach oraz zachęcanie ich do wyjazdów.

Wyjazd na studia za granicę, nawet na niedługo, jest trudnym okresem dla młodych ludzi. Entuzjazmowi i chęci przeżycia niezapomnianej przygody towarzyszy bowiem lęk przed nieznanym środowiskiem, nowym językiem i kulturą, a to tylko niektóre z "nowości", z którymi zderzy się student za granicą. Może to być jeszcze trudniejsze dla osób niepełnosprawnych, które, ze względu na swoje dysfunkcje, mogą czuć się dyskryminowani przez osoby z nowego środowiska.

TE SAME ZASADY KWALIFIKACJI

Student lub doktorant może wyjechać jedynie do uczelni, która posiada ważną Kartę Uczelni Erasmus oraz podpisaną umowę z uczelnią macierzystą na wymianę studentów czy doktorantów. Aby zostać zakwalifikowanymi na wyjazd, studenci z niepełnosprawnością muszą spełniać takie same kryteria formalne, jak pozostali studenci, a więc:

- muszą być zarejestrowani w uczelni delegującej (posiadanie statusu studenta)
- muszą studiować na takim kierunku, którego ukończenie daje tytułu licencjata, magistra lub doktora
 - (w momencie wyjazdu) muszą być studentami co najmniej drugiego roku studiów pierwszego stopnia
 - nie mogą przebywać (w trakcie stypendium) na urlopie dziekańskim lub zdrowotnym

W uczelni zagranicznej można spędzić od trzech do dwunastu miesięcy, w obrębie tego samego roku akademickiego. Podczas pobytu studentom i doktorantom wypłacane jest stypendium, którego wysokość ustalona jest dla studentów i doktorantów każdego roku, a także zależy przede wszystkim od kraju docelowego i długości

pobytu. Należy jednak pamiętać, że stypendium otrzymywane z budżetu programu Erasmus ma charakter uzupełniający, to znaczy, że nie jest przeznaczone na pokrycie wszystkich kosztów podróży i pobytu.

NIECAŁY 1% OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH WYJEŻDŻA NA ERASMUSA

Po raz pierwszy na udział osób z niepełnosprawnością w programie wymiany, Komisja Europejska zwróciła uwagę w roku akademickim 2009/2010. Zostały przeprowadzone wtedy badania, które pokazały, że w całej Unii Europejskiej, w roku akademickim wyjechały jedynie 230 osoby z niepełnosprawnością, które stanowiły 0,14 procent wszystkich uczestników programu. Wraz z wynikami pojawiło się pytanie, jak można tę liczbę zwiększyć.

W Polsce dopiero od niedawna są prowadzone statystyki dotyczące udziału osób z niepełnosprawnością w programie Erasmus. Najnowsze dane z roku akademickiego 2011/2012 mówią o 122 beneficjentach z 50 uczelni.

- 102 osoby wyjechały na studia
- 16 osób wyjechało na praktyki
- 4 osoby wyjechały spośród kadry akademickiej i pracowników administracyjnych.

Mimo, iż widzimy tutaj znaczną tendencję zwyżkową, zarówno Komisji Europejskiej jak również Agencji Narodowej – Funduszowi Rozwoju Systemu Edukacji zależy na większym zaangażowaniu zarówno ze strony uczelnianych koordynatorów jak i samych zainteresowanych

EUROPEJSKIE DOŚWIADCZENIE – PRZYPADK LUIGI FANTINELLI

Luigi Fantinelli jest dwudziestotrzyletnim włoskim studentem na uniwersytecie w Bolonii. Aplikował on o roczny wyjazd do Murcji, w Hiszpanii, w ramach programu Socrates Erasmus.

Z ponad dwóch milionów osób, które wzięły udział w tym programie, jest pierwszym studentem z zespołem Downa, który wziął udział w wymianie. Jedynym marzeniem tego

zdeteterminowanego człowieka jest udział w edukacji akademickiej na takich samych zasadach, jak każdego innego studenta. Naukowcy z Bolonii i Murcji, zajmujący się problematyką niepełnosprawności, przyczynili się do umożliwienia wyjazdu za granicę włoskiemu studentowi oraz przyczynili się do tego, że jego wyjazd okazał się nie tylko cudownym doświadczeniem, ale także ogromnym sukcesem.

W wymianie towarzyszyła mu Susana Pilgrim – reżyserka, która przygotowała film – relację z wyjazdu. Materiał ten stał się podstawą do nakręcenia filmu dokumentalnego „Try I will”, który pokazuje, że z właściwym wsparciem każdy student może wyjechać na Erasmusa.

Sam Luigi Fantinelli na pytanie, jakie dałby rady innym studentom z niepełnosprawnością przed wyjazdem na zagraniczną uczelnię, odpowiada – Just do IT!

WYJŚCIE Z SYTUACJI – ERASMUS FOR ALL

Zadaniem Komisji Europejskiej, w nowym programie Erasmus, który wejdzie w życie w styczniu 2014 roku, propaguje się udział osób z niepełnosprawnością we wszystkich poziomach wymiany międzynarodowej. Prace mają przebiegać dwutorowo. Z jednej strony KE zależy na pokonaniu technicznych barier w wyjazdach studentów z niepełnosprawnością. Z drugiej natomiast, ogromny nacisk kładzie się na promocję tej aktywności i walkę ze stereotypami.

W rozpoznaniu sytuacji oraz znalezieniu rozwiązania, Komisja Europejska zaczerpnęła z doświadczenia takich organizacji, jak ExchangeAbility, European Agency for Development in Special Needs Education, czy European Disability Forum. Jak mówi jeden z ekspertów z European Disability Forum, Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych z University of Bologna Nicolo Cuomo:

– „W teorii każdy jest „za” mobilnością studentów niepełnosprawnych, ale w praktyce nie widzimy konkretnych projektów i zasobów dostępnych dla uniwersytetów. Unia Europejska powinna stworzyć

możliwości do promowania i zapewnienia ogólnej dostępności wymiany międzynarodowej dla studentów z niepełnosprawnością.”

Podobnego zdania jest Nuria Illan Romeu z Univeristy of Murcia. Co więcej zwraca ona uwagę na bardzo ważny aspekt jakim są środki finansowe.

– „Jeśli uczniowie ze specjalnymi potrzebami nie otrzymują odpowiedniego wsparcia od uczelni wysyłającej i uczelni przyjmującej i istnieje tylko minimalna rola koordynatorów uczelnianych, to będzie to bardzo mało prawdopodobne, że student z powodzeniem zakończy rok na Erasmusie. Aby zwiększyć prawdopodobieństwo, należy stworzyć sieci między nauczycielami z doświadczeniem w integracji, z różnych uniwersytetów europejskich, uczestniczących w wymianie. Równie ważne jest tutaj to, że sieć ta jest uznawana i wspierana przez organy Unii Europejskiej wraz z odpowiednimi środkami finansowymi.

DODATKOWE FUNDUSZE

Studenci i pracownicy szkół wyższych, zakwalifikowani do wyjazdu w programie Erasmus, mogą ubiegać się o dodatkowe dofinansowanie z tytułu

niepełnosprawności. Dodatkowe stypendia mają na celu pokrycie kosztów związanych ze specjalnymi potrzebami Osób Niepełnosprawnych podczas pobytu na stypendium.

Środki przysługują osobom z orzecznym stopniem niepełnosprawności (lekki, umiarkowany, znaczny), którzy zakwalifikowali się na wyjazd. Aby je zdobyć należy:

- sprawdzić, czy uczelnia podjęła decyzję o podwyższeniu stypendium wszystkim studentom Erasmusa z problemami zdrowotnym (informacje można uzyskać u koordynatora uczelnianego);
- złożyć wniosek bezpośrednio do Narodowej Agencji – FRSE, wraz z załącznikami (aktualnym orzeczeniem o niepełnosprawności oraz potwierdzeniem przyjęcia na stypendium z instytucji przyjmującej)

Wniosek powinien być podpisany przez wszystkie wymienione w nim osoby oraz złożony niezwłocznie po otrzymaniu decyzji o zakwalifikowaniu się na wyjazd.

Komisja Europejska zapowiada, że w nowym projekcie programu Erasmus, udział osób z niepełnosprawnością jest jednym z najważniejszych

fot. Agnieszka Pajor

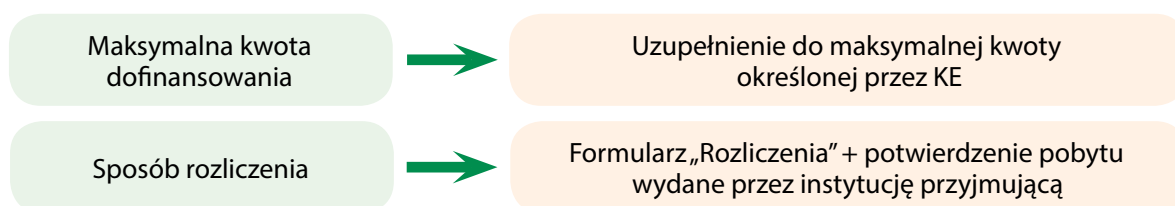
Basia Turek i Bartłomiej Rachwał pokonują włoskie schody

celów. Niestety, do dziś nie ma oficjalnego projektu nowego programu, dostępnego dla opinii publicznej, więc na potwierdzenie powyższych informacji i spełnienie deklaracji, trzeba będzie jeszcze poczekać.

Kinga Masłoń (Ignatianum)

Dofinansowanie dla osób niepełnosprawnych – zasady w roku 2012/2013

Lekki i umiarkowany stopień niepełnosprawności

Znaczny stopień niepełnosprawności

